

GASETA DE LES ARTS

1.er ABRIL 1927

DIRECTOR: JOAQUIM FOLCH I TORRES

Any IV. Núm. 70

Marian Espinal, pintor

Coneixem a Marian Espinal des dels dies en què iniciava la seva formació a l'Escola dels Bells Oficis. Marian Espinal era aleshores, com és ara, un cas extraordinari de sensibilitat; un d'aquells temperaments on tota cosa externa hi percuteix amb una intensitat desmesurada i on de resultes de la percussió s'exalten en ell les predisposicions artístiques, que són les que transformen aquells fets i aquelles visions en obra d'art. D'Espinal pot dir-se que és, abans que tot, un artista, i que seria artista en totes les arts. Nosaltres l'hem tingut a l'aula d'Història de l'Art que professàvem en aquella Escola dels Bells Oficis, i no ja davant d'un fet, sinó escoltant una lliçó d'història l'hem vist sentir la visió del passat i emocionar-se de l'esforç dels homes que feien les velles catedrals, i parlar d'això no com un estudiant d'història de l'art, sinó com un poeta que comenta la història, com un visionari que la sap fer humana i plàstica, tal com si les paraules expositives del fet caiguessin damunt de cordes sensibles i les fessin vibrar desvetllant-ne harmonies noves.

Hem estimat sempre, en Marian Espinal, aquesta natura sensible com una garantia del seu art. Les coses, en una disposició íntima com la seva, tot-hora prenen una transcendència artística. El seu esperit les cuina i les enrobusteix totes amb saba d'esperit; i ell és l'home que, per les seves dots especials, podia haver-se dedicat a qualsevulla de les arts belles, segur de què en totes hauria triomfat. Hauria triomfat i ha triomfat de fet, en les diverses disciplines tècniques a què en Francesc Galí sotmetia els seus deixebles, i així de l'Espinal n'estimarem el tapís que teixia en el teler d'alta llisa de la dissolta Escola, i els mobles i els decorats que projectava quan aparejava la seva casa de novell casat. L'harmonia directriu del seu esperit ho governa tot, i és d'aquells als qui escau la tasca de dirigir les coses artístiques, perquè al seu entorn, per modest que l'entorn sia, les coses se li endrecen al comanament de la seva natura interior.

Aquesta especial predisposició íntima fa tothora difícil la feina de

l'artista, boca oberta a mil sensacions, esperit esponjat, xop de mil exemples, seny directriu comblat de mil exigències. Donat a la pintura des dels començos, i amb especial

preferència per ella, el seu sensualisme a través de l'extern ha tendit sempre a lo viu íntim, a lo alenat, i tota la seva brega més enllà dels bonics del seu color, que són tothora

botegen, una veritat neta i precisa, i per la precisió ens hem d'entendre, que ella ha estat tot-hora el llenguatge de la veritat.

JOAQUIM FOLCH I TORRES.

Un primitiu italià

En una de les exposicions venda d'antiguitats celebrada els dies de Nadal a Can Parés, fou exhibida la petita taula italiana, obra de les darreries del segle XIII que reproduïm a la nostra primera pàgina. L'obra sens dubte pertany a les escoles del Nord d'Itàlia. Peça rara avui, en què els primitius italians són escassos i recercats i pagats a grans preus fou una sorpresa el que es clausurés l'exposició sens oferta feta sobre una obra que pot considerar-se com cosa singular entre nosaltres. El propietari expositor de la taula, el nostre amic en G. Homar, home d'elevada cultura artística, que adquirí la taula a París, amb el noble intent de portar-la a augmentar el nostre patrimoni artístic, creiem que devia ésser el primer sorprès de què una obra de tan singular valua no trobés comprador tot seguit, bé que després no va pas mancar-ne.

Segons les nostres informacions, l'obra ha quedat a Barcelona en mans d'un prestigiós antiquari i és d'esperar que quedarà en alguna de les bones col·leccions barcelonines de pintures que actualment s'estan formant.

L'obra és d'una factura delicada, i sense retoc de cap mena, de manera que conserva íntegre totes les valors que li dona l'època i la raresa de peces similars.

El pintor Marian Espinal amb els seus fills.

Lola Anglada

El nom de Lola Anglada com il·lustradora de contes i rondalles és ben conegut del nostre públic. El seu estil·lisme, inspirat en qualque dels grans mestres decoradors del llibre d'Anglaterra, ha assolit moments de veritable interès, i les seves il·lustracions usuals en setmanaris i llibres per a la mainada a casa nostra, han sigut sol·licitades en més d'una ocasió pels editors de l'estranger. Lola Anglada és, doncs, un nom conegut, amb una personalitat artística ben definida i classificada, i no hem d'insistir en aquest punt, on els mèrits aconseguits per l'artista són de tots ben coneguts.

Lola Anglada, però, no era coneguda com a pintora. Els seus dibuixos colorits, en l'esfera de la il·lustració del llibre, revelaven una sensibilitat delicadíssima, un sentit d'harmonia severíssim, sense grans atreviments i tothora regit per una discreció assenyada i bella. Ara, amb l'exposició de les obres que darrerament ha tingut oberta a Can Parés, Lola Anglada es presenta com una pintora de mèrit, decidida a envestir els greus problemes de la pintura i preparant-se per a fer-ho amb estudis ben adreçats i també assenyadament dirigits pel seu talent i per la seva discreció.

D'aquesta exposició en sobresurt, al nostre veure, l'obra titulada «La Nina i el Violi». L'artista ha penetrat en ella en el concepte del que és la pintura i ha oblidat per complet el dibuix, ço que, en més o en menys, es sent encara en les altres obres. La pintura, joc de valors i de colors paral·lelament desenrotllat, creant un estat de possible naturalesa, precisant una fase d'ambient, determinant i perpetuant ensem un estat de vida. Lola Anglada, en la simplicitat dels elements que s'ha posat al davant, en aquella obra esmentada, ha tin-

gut un desembaràs de pinzell i d'esperit major que en les figures, i ha dit el que és essencial en l'obra pictòrica; ha dit amb plenitud, despreocupada i sobriament, ço que cerca esforçadament i que assoleix a trossos en les altres teles.

Lola Anglada és voluntariosa i té talent pictòric, i té, sobretot, una discreció que la fa avançar davant les coses amb la prudència del qui coneix les dificultats i la tenacitat de qui les vol vèncer. Segur que les vencerà. L'obra de decoració de l'absis de l'església de Tiana, de la qual ens presenta els projectes, després de repetir-nos ço que hi ha en la pintura de ciència de la com-

posició, després de demostrar-nos que l'artista sap guardar les diferències que hi ha entre un pany de mur i la pàgina d'un llibre, demostren que està disposada a arribar-hi, car els estudis de pintura i qualques obres que són certament alguna cosa més que estudis i tenen un indiscutible valor d'obra completa, ens diuen que hi arribarà.

Saludem en la il·lustradora de rondalles, ja famosa, la pintora que tan bellament s'inicia, i contem el seu esforç i el seu talent entre els esforços i els talents dels joves pintors que fan avui honor al nostre moviment artístic.

JOAQUIM FOLCH I TORRES.

La reforma del barri de la Seu

L'arquitecte provincial de Barcelona, D. Joan Rubió Bellver, complint ordres del Sr. President de la Diputació de Barcelona, ha formulat els gràfics de la «visió» del que podria ésser el barri de la Seu de Barcelona restaurat. Els gràfics foren exposats als claustres de la catedral, i una desmesurada gentada — que demostra l'interès de l'opinió pú-

blica en aquest afer — acudí a veure la reforma proposada.

Ni els comentaris dels espectadors, ni les opinions emeses per persones de significació intel·lectual i artística de Barcelona en l'enquesta oberta per *La Publicitat*, ni els judicis de la premsa han sigut, en general, favorables al projecte. Significat de molt diversa manera aquest

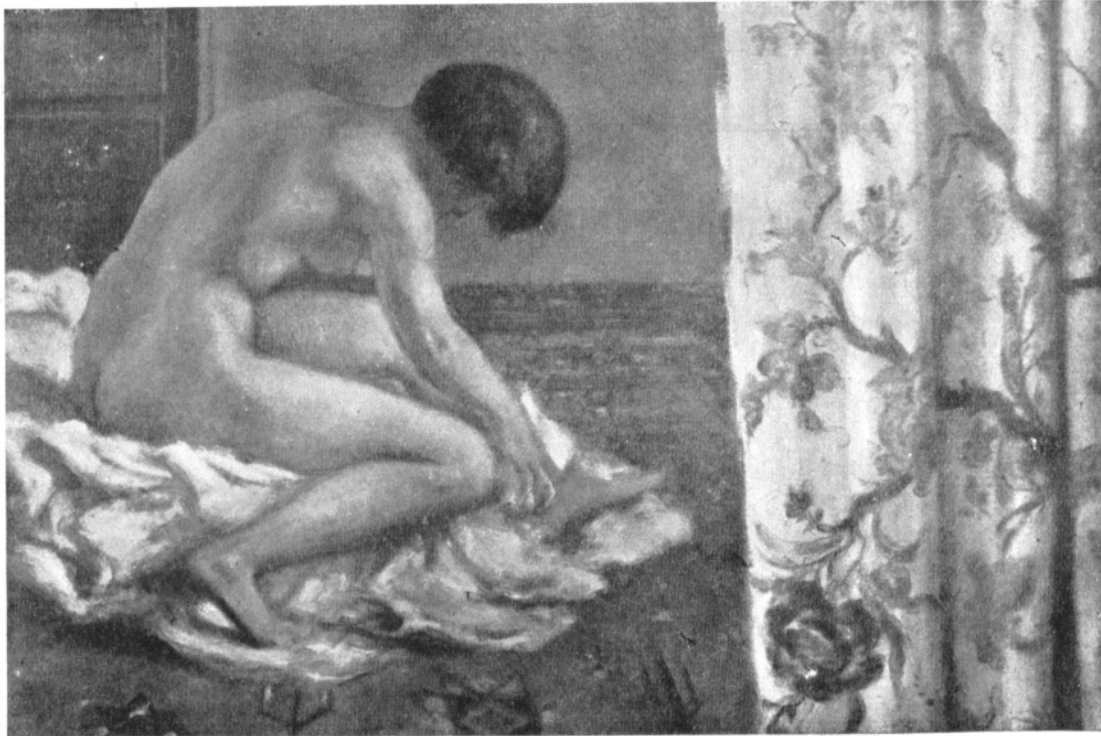
desacord, tothom ha coincidit en la inconveniència de portar a la pràctica la «visió».

Aspirant la GASETA DE LES ARTS a ésser un registre de la nostra vida artística i alhora un arxiu on l'avenir hi trobi els documents que poden ésser útils a la reconstitució dels fets, publiquem avui els gràfics de la «visió» del barri gòtic de Barcelona, que tan bell enrenou ha promogut; enrenou en el qual la manifestació del desacord ha sigut clara i contundent, mal hagin caigut les frases de poca consideració adreçades a l'arquitecte, en qui ens plau de reconèixer un dels arquitectes de major talent de la nostra generació romàntica, el desconeixement de la personalitat del qual com teoritzador de l'arquitectura i com a constructor, si no com a artista, es important.

L'inevitable exhalament de l'opinió pot haver mortificat a l'arquitecte, però les valors positives de la seva personalitat no per això han de desmereïxer; i tenim interès especial en recalcar això, no pas pels llaços d'amistat i simpatia que amb ell ens uneixen, sinó perquè realment aquestes valors hi són, i d'elles són testimoni totes les personalitats eminents en el món de l'arquitectura que les coneixen i les aprecien.

Les teories d'en Rubió, excessivament segures, fundades en una lògica i en un objectivisme radicalíssims, desatentes a les diverses qüestions que el problema de la restauració planteja davant la història dels monuments, davant del conjunt secular que ells ofereixen, davant la sensibilitat barcelonina, davant els gustos de la generació actual i la reacció contra els romanticismes arquitectònics i l'escenografia que ells comporten, han produït una inevitable topada. Justa és la condemna, al nostre veure, i múltiples les causes.

Es diu ara en els centres oficiosos que no es

MARIAN ESPINAL. — «Estudi.» Sala Parés. (Cl. Serra.)

«Paisatge de Tona», per Marian Espinal. Sala Parés. (Cl. Serra.)

farà la reforma i que el projecte passa a la categoria d'un document interessant dins la nostra història de l'arquitectura contemporània.

Resumint les opinions emeses aquests dies, en simple reportatge, direm que ço que el públic ha condemnat en primer lloc, en la «visió d'en Rubió, és l'aire escenogràfic i el gust dels arranjaments del barri gòtic que construïa de bell nou. On la cridòria s'ha fet més espessa, però, és en lo de posar agulles terminals a les dues torres de la Seu i a la torre-campanar de l'església del Pi que es veu en la perspectiva. Tothom recordava la frase d'un eminent historiador de la nostra literatura, qui, en acabar-se el nou cimbori de la Seu, deia que el cimbori feia l'efecte d'una mundana entre les dues matrones austeres que eren les torres. Heu's ací que ara les torres s'omplien també de punxes, com el cimbori, i entraven en una lamentable confusió. Alguns entesos, contra les punxes, han retret la teoria de què les torres sense final i les horitzontals terminals dels edificis gòtics a Catalunya són típiques del gòtic català. Contra d'això l'arquitecte hi oposava la teoria de què aquests edificis són així perquè hi manquen els elements de terminació.

Altres dels punts del projecte que ha sigut discutit fou el de la construcció de nous edificis en el barri i el caràcter de l'arquitectura d'aquests. Altre, l'excés de monuments i estàtues escampades dins el recinte. Finalment, però, el que dolia al fons de tothom és que desfessin un barri més o menys gòtic, però de debò, per a fer-n'hi un altre de bell nou, com si fos una reconstrucció escenogràfica d'exposició.

Nosaltres bé que anunciàvem en el

passat número el donar la nostra opinió, no ho fem perquè el nostre Director l'ha donada ja aquests dies en una sèrie d'articles a *La Veu de Catalunya*, on s'exposen diverses raons i punts de vista. Donarem si les conclusions que d'aquells articles es desprenen, perquè constin com opinió nostra, al costat dels gràfics que publiquem.

1.ª La reforma és, pràcticament, innecessària.

2.ª El barri de la Seu és un conjunt que cal endreçar, suprimint d'ell tot el que conté en desacord amb la seva dignitat, sense tirar res a terra ni modificar cap punt de vista.

3.ª La teoria de què les punxes i les teulades en els edificis gòtics catalans i en els del barri de la Seu, per tal, és la seva terminació natural, ni que fós certa, diu quines i com han d'ésser aquestes punxes, ni res fa necessari l'acabament, i, en conseqüència, el millor és no tocarlos de com estan, perquè és evident que com estan són prou bells.

4.ª Que Barcelona no tracta de tenir un barri gòtic, sinó de conservar el que té, per què el té i tal com el té.

FLAMA.

Les influències aràbiques en l'art romànic

(Continuació del número anterior.)

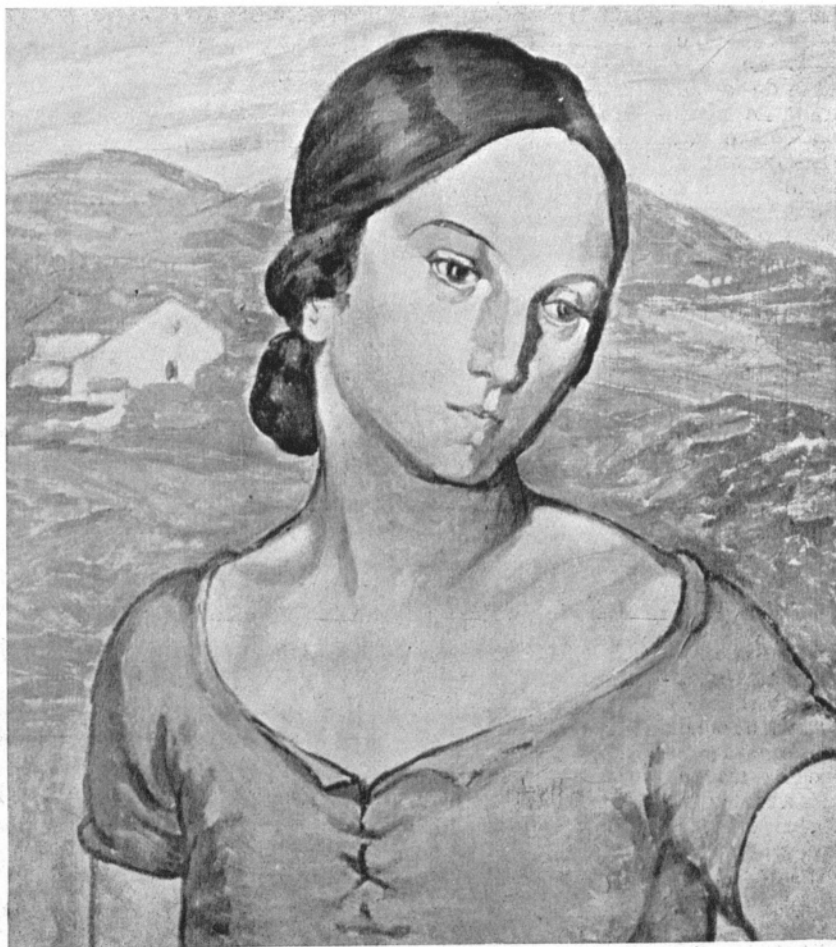
Associant-se a la construcció de la nova església, Alfons VI volgué testimoniar el seu reconeixement a l'abadia de Cluny. Acabava de conquerir Toledo en 1085. Aquest gran esdeveniment, que devia commoure tota la Cristiandat, que devia omplir de joia a Sant Huc, no fou pas

Lola Anglada, l'eminent il·lustradora de rondalles, que ara amb la seva exposició a Can Parés s'ha revelat una notable pintora.

Il·lustració de Lola Anglada per un conte. Edició de la casa Hachette de París.

«Figura camperola», per Lola Anglada. Sala Parés. (Cl. Serra.)

probablement estrany a la fundació de l'església. Aquesta fou començada tres anys després, en 1088, i els subsidis d'Alfons VI pervenien, no en podem pas dubtar, del botí de la conquesta. Així hom troba que Espanya ha posat les seves energies en aquesta església, que fou per ella especialment estimada. Potser l'arquitecte de Cluny havia acompanyat a Sant Huc en un dels seus viatges a Espanya; potser fou un d'aquells monjos de Cluny que Alfons VI va fer venir a sa cort després de la presa de Toledo. Des de molt temps, d'altra part, els monjos de Cluny eren abundants en els priorats clunyencs d'Espanya: San Juan de la Peña, Burgos, Carrion, Sahagún. L'arquitecte de Cluny podia haver vist algunes més de les belles mesquites que els cristians destruïren més tard. El motiu aràbic a base del qual decorà les arcades del trifori de la seva església, són la prova d'un contacte amb l'art musulmà. I aquest no és pas sol. Avui coneixem el portal de l'església abacial de Cluny sols per quiscuns gravats dolents, i el gravat que sembla el menys infidel mostra una particularitat sorprenent, car el mig punt del dit portal és inscrit dins un quadre rectangular que limita una faixa ornamental. És difícil, en veient-lo, el no pensar tot seguit amb el rectangle, dins el qual s'inscriuen totes les portes dels monuments aràbics; aquest quadre, que els arquitectes musulmans anomenen «arrabà», és com el segell de l'Islam; ell circumda l'arc d'ogiva dels monuments d'Ispahan, com l'arc de ferradura de la Mesquita de Còrdova, com el gran arc de mig punt de les portes de Feç. Enquadrat per aquestes línies dretes, el mig cercle d'una porta esdevé no solament més majestuós, sinó que en rep un efecte misteriós de pau i de serenitat. L'«arrabà» es troba de vegades en les esglésies d'Espanya, però no es troba en les esglésies de França. El portal de Cluny és el sol exemple perfectament caracteritzat que a França en conec; com en els monuments aràbics, la banda horitzontal del quadre és exactament tangent al mig punt de la porta. Es poca cosa, certament, aquest trifori lo-

bulat i aquest portal enquadrat (car és tot el que l'art musulmà ha donat a Cluny); no obstant, aquestes formes, quan hom en coneix l'origen, fan pensar llargament. Com és estrany de trobar a Cluny aquests records de la llunyana Espanya àrab! Quins camins oberts a la imaginació! Així, aquests grans abats de Cluny, aquests campions de la cristiandat contra l'Islam que organitzaven les creuades d'Espanya i preparaven la creuada de Palestrina, emmatllaven a la Mesquita ornaments per a llur església! Pere el Venerable no en fou pas sorprès, ell qui feia traduir

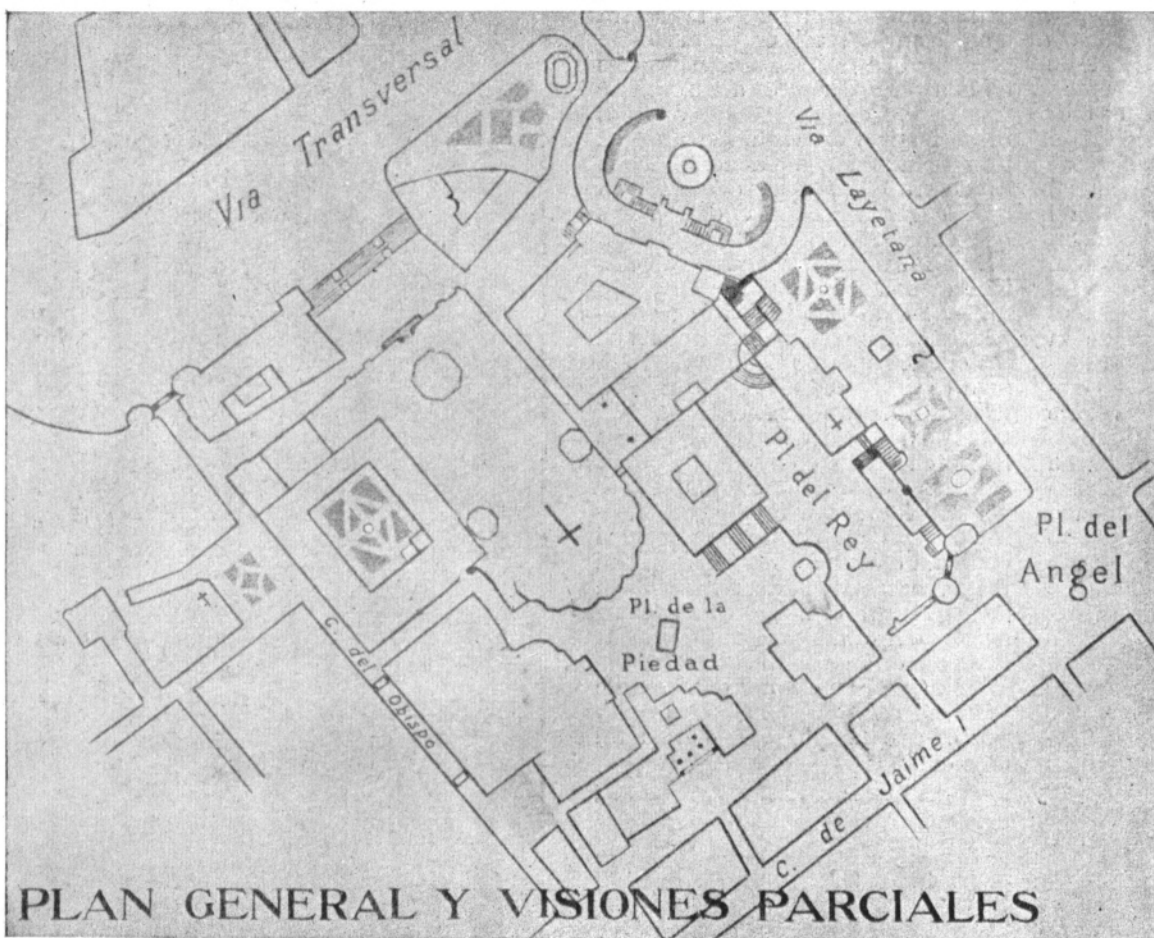
el Coran per a millor combatre'l i que ell refutà en un llibre, la més gran part del qual és avui perduda. Aquestes belles formes li semblaven inofensives, i segurament ell no les associà pas, com fem avui nosaltres, a una altra religió i a una altra raça.

La imitació de l'església de Cluny explica potser l'aparició dels lòbuls decoratius a les finestres altes del gran cloquer que s'eleva al creuer del transepte de l'església de Tournus. Tournus és, en efecte, un dels més vells priorats de Cluny a la Borgonya, i l'emmatllar un motiu

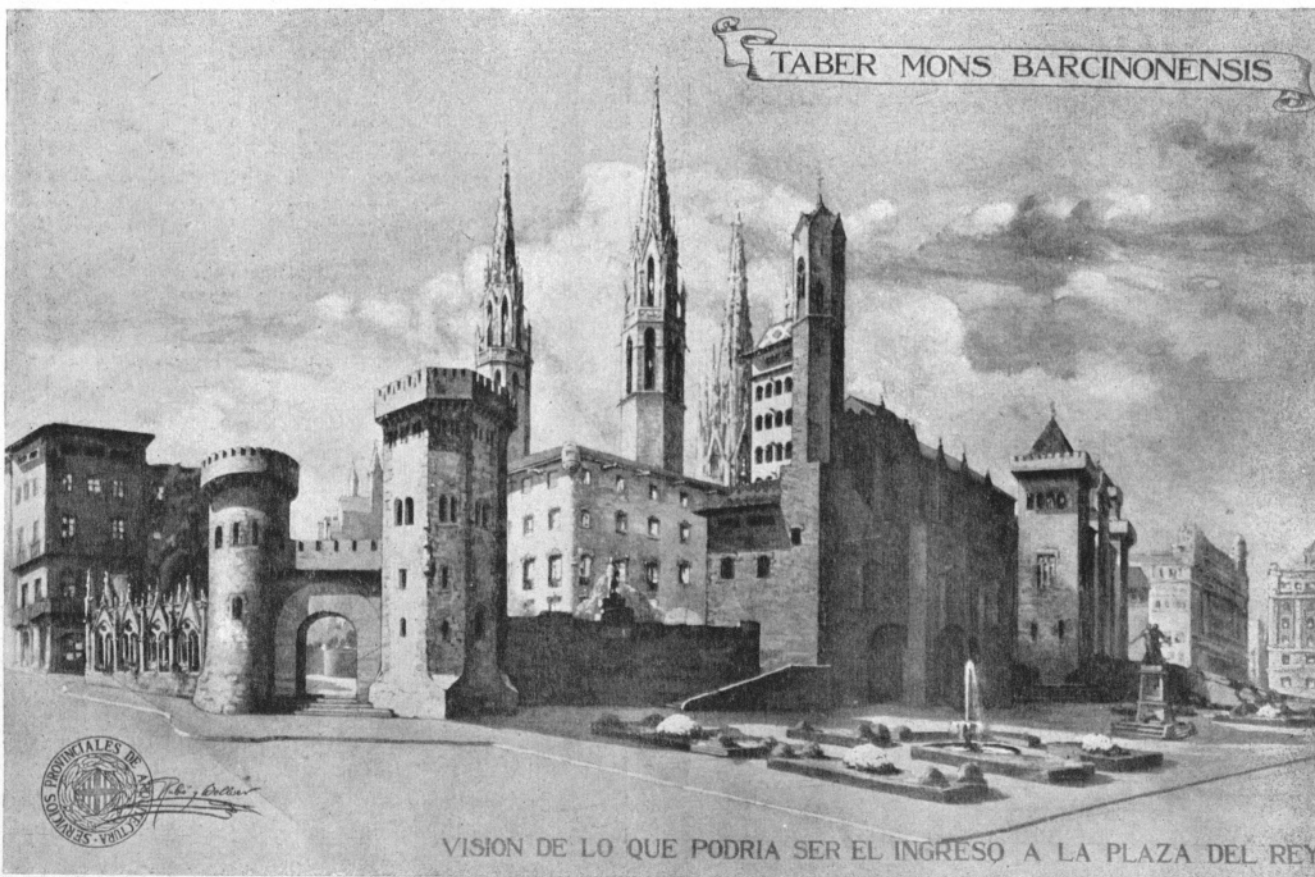
i de lleugeresa i riquesa al seu cim. Mirant les unes després de les altres, les fases del monument, a mitja altura vaig veure, en un dels costats, una arcada elegantíssima feta de tres arcs dentellats aplicats al mur i portats per columnetes. Tot seguit vaig pensar amb el cloquer que s'eleva al davant de la nau mig destruïda de l'església de la Charité-sur-Loire. Hom hi veu, en efecte, al mateix indret, una arcuació tota parella.

Aquests arcs de la Charité-sur-Loire són ornats, mateix que els de Cluny, però amb una diferència. Els mitjos cercles decoratius no són esculpits ja en la pedra, tot entorn de l'arc, la línia del qual resta pura. Ara és el mateix arc, que és fet d'una seguida de mitjos cercles que es toquen. L'arc sembla una randa que es destaca damunt del buit. És el que en termes arquitectònics s'anomena pròpiament l'arc «polilobat», mentre que el trifori de Cluny és un arc ordinari vorejat d'un fístol polilobat. Aquestes dues formes són àrabs.

L'arc polilobat, com molts altres elements de la decoració àrab, ve de la Pèrsia. Els arquitectes sassànides imitaven sovint al fons d'un nínxol el

Plànol general de la reforma proposada al barri de la Seu. Rubió i Bellver arquitecte. (Cl. Mas)

Visió de l'ingrés al barri gòtic des de la Plaça del Rei i perspectiva del barri des de dit punt de mira. Rubió i Bellver arq. (Cl. Mas)

a l'església mare és una cosa natural. Nonobstant, hom no pot evitar de pensar que Pere el Venerable, prior de Tournus, féu en 1080 el viatge a Espanya per negociar el matrimoni de Constança de Borgonya amb el Rei de Castella i Lleó, Alfons VI. Demés, és Pere el qui féu començar el transepte de Tournus que veiem avui dia. El cloquer que el domina era potser acabat quan ell va morir, en 1107; el dibuix, almenys, devia existir. Aquí encara retrobem l'Espanya.

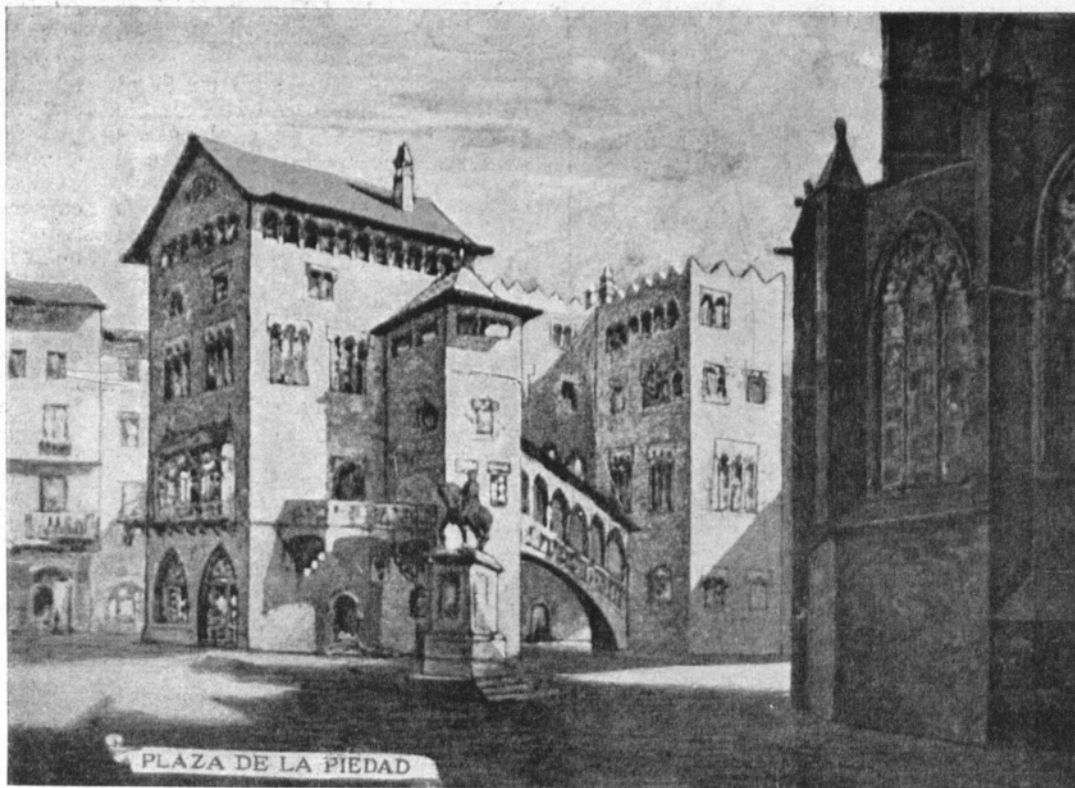
II

Quan vaig veure la torre Hassana a Rabat, admirava amb quin tacte l'arquitecte, en deixar aquest minaret robustíssim tot nu en la part baixa, l'havia revestit en la part alta amb una aplicació de randes aràbiques. Era aquest el mateix principi dels nostres constructors romànics i gòtics, que pensaven que un cloquer deu donar una impressió de força en les seves parts baixes

bell dibuix d'un «pecten», aquesta bella petxina que hom recull en les sorres del golf Pèrsic. Les canalures formaven el decorat del fons del ninjol, i les vores de la petxina esdevenien, naturalment, un arc polilobat. Més tard, les canalures desaparegueren i l'arc polilobat persistí. L'arc polilobat era un motiu de l'arquitectura aràbiga al temps dels califes abassides. L'antiga Bagdad ha desaparegut, i, en desaparèixer, se n'ha emportat el secret dels orígens de l'art musulmà. Nonobstant, s'ha trobat fa alguns anys, en les soldats que s'estenen al Nord de Bagdad, on s'eleva Samara, una mesquita en ruïnes contemporània dels califes del segle IX. Les finestres de la mesquita són polilobades. Aquests arcs polilobats es troben a l'Àfrica del Nord, on els veiem avançar al mateix temps que els conqueridors. Es troben al mirhab de la Mesquita de Kairouan. El Marroc ens n'ofereix nombrosos exemples; l'arc polilobat hi resta després de tants segles, com un dels elements de l'arquitectura musulmana dels nostres dies. Car, al Marroc, l'arquitectura musulmana no és pas morta, i encara hi trobaríem arquitectes que podrien construir Alhambres. Devegades l'arc, en lloc d'ésser polilobat, és simplement trilobat; aleshores esdevé un gentilísim trèbol de tres fulles.

Es una de les singularitats d'aquesta grandiosa església mig destruïda de la Charité-sur-Loire, la d'ofèrir-nos arreu els arcs polilobats musulmans. Hom els veu a tots els pisos de la torre de la façana; es retroben a la torre octogonal que s'eleva al creuer, entornen l'absis. Si hom entra a l'església, té la sorpresa de trobar-los al trifòrium de la nau i del cor.

Aquestes estranyes semblances entre el minaret de Rabat i el cloquer de la Charité-sur-Loire (monuments contemporanis) seria un enigma inexplicable si hom no pensés tot seguit amb Espanya. Espanya ha sigut la intermediària entre la Charité i Rabat. Es suficient l'havervist Toledo per a retrobar a la memòria cloquers i absis d'esglésies decorats d'arcs polilobats parells, ensemps al de Rabat i al de la Charité-sur-Loire. Si hom a Toledo ha entrat en aquesta famosa sinagoga que després fou església i s'anomena Santa Maria la Blanca, hom hi ha pogut veure el trifori polilobat parell

Visió de la Plaça de la Pietat segons la reforma proposada per l'arquitecte Rubió i Bellver. (Cl. Mas)

al·de la Charité. No hi ha ciutat a Espanya on l'arc polilobat aràbic es trobi més freqüentment que a Toledo, i això és que en poques ciutats d'Espanya s'ha perpetuat com a Toledo la pràctica de les arts dels musulmans. Quan Alfons VI hagué conquerit Toledo, no solament no en va expulsar els moros, sinó que els hi

mantingué i els autoritzà per a practicar la seva religió, observar les seves lleis i exercir els seus oficis. Aquests moros sotmesos eren els «mudèjars». Els conqueridors tenien gran necessitat dels conquerits, i per molt temps els pocs espanyols, s'acontentaven d'ésser capellans, soldats o pàgesos. (Seguirà.)

Vicens Rincon, pintor

Heu's ací un pintor d'instint. Vicens Rincon es una energia de pintor desbocada, una fibra de pintor fortíssima que, més enllà del gust, sobressurt i salva mantes agrors que sembla comportar aquesta mateixa força. Salvant les diferències degu-

des entre un mestre i un que comença, diríem que en Vicens Rincon es produeix un fet paral·lel a Nicolau Rauric, en el qual la mateixa força de pintor diríem que es menja la gràcia de les coses. Per això, l'art de Vicens Rincon és el que

de més oposat a la gràcia pugui haver-hi, i les seves natures mortes, i les seves arengades, i els seus peixos i els seus pollastres plumats tenen una màcissor profunda i trista, tota espanyola, i diria's que, en copsar la veritat, el pintor l'amarra tan fort que «ella» llença un xiscle.

Hi ha al fons d'aquestes natures d'artista un sentit tràgic que es desborda pintant. Es desborda, diem, perquè aquesta pintura sembla tament una desbordada de facultats, i porta per això en ella la substància dura i sovint antipàtica d'un imperatiu, que arriba a imperar en l'espectador i a imposar-se-li malgrat tot.

Vicens Rincon no té preocupacions, que aquestes són filles del massa aprendre i del massa veure; però és el cas que de preocupacions, si a molts pintors els en sobren (i fins n'hi ha que no tenen res més), a ell n'hi manquen. Si ell tingués les fineses de la contenció; si ell

veïés les meravelles dels mestres de la Gràcia, que són a Itàlia i són a França; si ell apagués aquest realisme esqueixat amb un vel de cultura, i vestís aquests ossos primaris de la seva veritat terrible amb la túnica del gust, quin pintor no seria Vicens Rincon!

Saludem en ell, admirem en ell l'home dotat, el pintor d'instint, el fort, l'atreu, l'audaciós, l'home nu, a qui cap exemple torba, al qui cap punt de comparança atura ni cap idea llença llavor de pensaments en el seu interior. Arengades i peixos, i cebes i castanyes alenants de veritat, cantelludes de realitat, vivint damunt el fons obscur de la vida (aquells fons de les teles de Rincon macissos d'ambient), esdevindrien les meravelles preocupades d'un Nonell.

Rincon és una formidable natura de pintor en la qual el pintor supera el crític. Quan no pinta, quan fa els seus dibuixos caricaturescos, cruels, esqueixats, bòtits de tragèdia, parla amb un verb que és d'una antipatia profunda. Aquests dibuixos són tan forts com de mal gust, i si s'imposen és únicament per aquesta força expressiva que hi ha en ells, per aquest desbordament d'eloqüència que constitueix el fons d'aquesta naturalesa d'artista.

Nosaltres, que admirem en aquest pintor el cas de l'home divinament dotat, que ens atrevim a dir que

Visió del barri gòtic des de la Via Layetana, segons l'arquitecte Rubió i Bellver. (Cl. Mas.)

El notable pintor Vicens Rincón. (Cl. Cuyás.)

hi ha en ell un dels cassos de pintor més forts de l'actual joventut artística, no ens creuríem complir el nostre deure si no cridéssim l'atenció a l'home qui el posseeix i no li féssim veure que el posseir-lo li dona, davant ell mateix i davant l'opinió, el deure de conrear-lo i de dotar-lo de tots els elements de la cultura i de l'exemple. Ell, qui té una natura de pintor excel·lent, li manca una formació d'artista. Un artista es forma no sols pintant, no sols sentint davant la realitat, sinó mirant, llegint, gustant les obres mestres dels temps antics i dels temps moderns; nodrint la vida interior, obrint als ulls de l'esperit les infinites perspectives del tresor magnífic de l'esperit humà. Vicens

Rincón, temperament obert, ànima simple, plena de simpatia i d'aguda curiositat per les coses, és d'aquells que saben nodrir-se i d'aquells en qui pot dir-se que les altes llavors de l'exemple cauran en terra assaonada.

Cal que es fiqui a l'esperit els mestres, que ells li assenyalaran les rutes de la disciplina i la contenció i vers on ha de canalitzar el doll d'energies constituït per les seves meravelloses facultats innates de pintor, car de Vicens Rincón, com de molt pocs, pot dir-se justament que posseeix allò que no pot aprendre's i que li manca tot allò que fàcilment s'aprèn.

J. FOLCH I TORRES.

Gerard Alegre, mestre forjador

La restauració de l'art de la forja és paral·lela a Catalunya, a l'obra dels arquitectes del romanticisme i del col·leccionisme d'en Santiago Rusiñol. Els exemples que, des de molt jove, en Rusiñol reunia en el seu Cau Ferrat barceloní, predecessor del Cau de Sitges, estimularen la restauració proposada des d'en Martorell i en Rogent, desvetllador de les nostres arts industrials. En Domènech i Muntaner féu amb obra de ferro forjat treballs admirables. En Gallissà i en Puig i Cadafalch darrera d'ell feren lluir aquesta indústria tan catalana, i decoradors primmirats, com era en Pascó, feren treballs plens de modernitat i de sentit de la tècnica tan bells com

aquella reixa de la casa Casas, al passeig de Gràcia, que és un model veritable de forja moderna.

Entre els serrallers de Barcelona no ha mancat mai un noble entusiasme per l'ofici llur. Els arquitectes iniciadors trobaren sempre en ells col·laboradors entusiastes. Els arquitectes vora la fornall aprenien i els forjadors vora els arquitectes s'educaven. Jo he vist en Gaudí prop de l'enclusa dirigint els cops de martell del forjador. Ell educà a més d'un obrer, i els ferros forjats de Can Güell són també obra de ferro que fa honor a una indústria. Els forjadors que secundaven el gran arquitecte, humils i devots, s'en emportaven de la lliçó una amor

a l'ofici que ha fet un gran bé en aquest ram de les nostres indústries d'art.

Barcelona compta amb un floret de serrallers artistes de veritat. No volem dir noms, que avui parlem de l'exposició de Gerard Alegre, i tot ha d'anar per a ell. Ell és, però, un dels que van al davant i dels més valents i dels que no regategen pas el dur treball, fugint dels aplics i soldadures i fent ço que és forja veritable: una escultura per al modelat de la qual es compta amb una sola massa de material i d'allí ha de sortir tota l'obra.

Gerard Alegre és exigent en la puresa del seu ofici. Les seves obres, sobretot, meravellen per això. El seu pit de forjador és enorme i diria's que el plaer el troba en les dificultats, que venç sempre, sense perdre mai el punt de robustesa i franquesa del tractat, que és un dels encisos dels ferros forjats.

El Gremi de Mestres Serrallers

de Barcelona, una de les entitats gremials més viva i més simpàtica de les que sobreviuen actualment, ha fet bé de dedicar un homenatge a aquest artista qui és una veritable glòria de l'ofici, i els seus companys, entre els quals s'hi compten forjadors eminents i artistes veritables, en honorar al company meritós s'honoren ells mateixos i a la ciutat de Barcelona, qui pot estar joiosa de comptar amb tots ells.

De l'art de Gerard Alegre no en direm res, perquè l'artífex segueix el corrent dels estils de moda, i per damunt d'ells, sovint mal orientat, triomfa amb la simpatia, amb la franquesa, amb la majestat de la seva tècnica formidable.

Felicitem el mestre forjador Gerard Alegre i li desitgem molts anys de vida per a honor de les nostres indústries d'art, comptant-lo com el veritable hereu dels gloriosos forjadors de l'Edat mitjana.

F.

LES EXPOSICIONS

Josep Civil, a la sala gran de les Galeries Layetanes, exposa una bellíssima sèrie d'aquarel·les sobre temes de flors i marines. Les costes de Cadaqués han trobat en aquest aquarellista distingidíssim un interpret intel·ligent i un visionari que sap copsar els seus més bells aspectes i les lluminositats nacarades de les incomparables aurores d'aquell indret.

L'aquarellista, amb un domini de la tècnica absolut, copsa qualitats i transparències verament dignes de comparar-se amb el que de millor s'ha produït amb aquesta tècnica entre nosaltres. Les seves na-

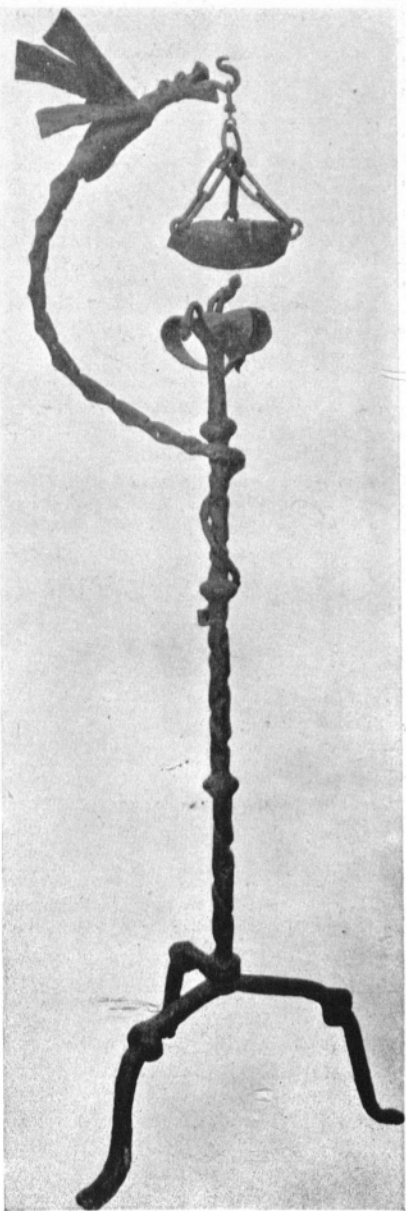
tures mortes, d'un accent decoratiu molt distingit, demostren que hi ha en ell un compositor excel·lent i un colorista agut.

A les mateixes Galeries Layetanes, el pintor Marian Félez hi ha tingut oberta una exposició de pintures a l'oli sobre temes venecians. La seva paleta fosca i la seva tècnica freda i dura distingeix especialment la seva pintura de tota la producció actual.

També exposa en aquestes Galeries el dibuixant retratista Artur Ballester, temperament distingit que guarneix les seves obres d'una elegància tota exterior, plena de sim-

«Natura morta», per Vicens Rincón.

Llàntia en ferro forjat per Gerard Alegre
(Galeríes Arenas).

patia, i que sap donar als seus retrats, amb la semblança, un to aristocràtic que fa el principal encís dels retratats.

A les Galeries Arenas hi exposa el pintor Josep Palau una sèrie de pintures on s'endevina una bella orientació de pintor i on es pot gustar ja en alguna obra, com «Casa de pagès», el que serà la pintura d'aquest artista. Sobretot, atrau en aquesta exposició la justesa de concepte que el pintor té de la seva feina. Una gran claredat d'exposició i de plantejament dels problemes de la pintura dona a les teles una sensació d'ordre i fa apreciar en l'autor l'alta virtut de l'home que sap perfectament on és. Les seves teles «El gerro» i «Els llibres», interessantíssimes, són en aquest aspecte eloqüents.

El pintor Aureli Tolosa, ben conegut del nostre públic, exposa a Can Parés una sèrie molt notable de paisatges. En l'obra d'aquest artista afiliat en l'escola del «just medi», s'hi nota cada dia més un esforç de penetració dels secrets que produeixen els efectes del natural, la sensació del qual és el propòsit únic de l'artista, la qual cosa aconsegueix en molts casos, arribant així al seu proposat triomf.

El pintor Jacint Oliver exposa a Can Parés una sèrie d'obres, notables per la seriositat i intensitat d'estudi que revelen. Els aspectes de la naturalesa estudiats per l'artista són exposats amb una claredat

plena de simpatia i de mèrit que s'amaguen dins una modestia d'aparició que els fa trobar un major encís. Saludem en el pintor Oliver, per tal, un artista sincer i honradíssim que parla amb poca vehemència, però que diu coses bellíssimes.

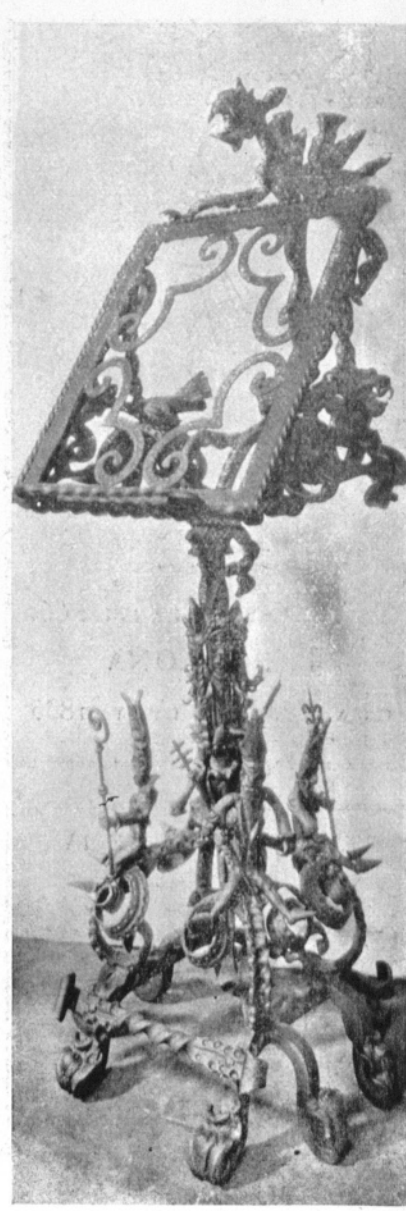
A la sala de la Pinacoteca i a la sala gran de les Layetanes han tingut lloc exposicions molt notables de pintura antiga. La de les Layetanes presentava alguns exemplars verament importants, i les ofertes del públic foren nombroses.

A Can Parés, s'ha celebrat una altra exposició de pintura i objectes d'art antic, molt notable.

A la sala de l'establiment «Arts Decoratives», de la Via Layetana, el ceramista valencià A. Peyró Mezquita hi exhibeix una sèrie d'objectes d'art, alguns d'ells d'assenyalat bon gust i reveladors d'un domini tècnic de la faiança, que diuen com amb aquesta matèria i sense moure's de les tècniques tradicionals, poden fer-se obres dignes de comparar-se amb el que produeixen les indústries similars de l'estranger.

El Sr. Peyró Mezquita, malgrat certes escapades al mal gust, mereix una felicitació pels encerts que ha tingut en algunes de les obres exhibides.

Ha quedat oberta, a les Galeries Arenas, una exposició de pintures i una selecció de joies de l'eminent pintor i orfebre En Jaume Mercader, de la qual parlarem en el nombre vinent.

Faristol en ferro forjat per Gerard Alegre
(Galeríes Arenas).

GASETA DE LES ARTS

Apareix quinzenalment

EDITORIAL DAVID, Corts, 460

EDITORIAL POLIGLOTA, Petritxol, 3

Subscripció: { Barcelona..... 2 ptes. al mes
Península i Amèrica 30 » l'any
Altres països..... 36 » »
Número solt:
De l'any corrent Ptes. 1'25
» anterior » 2

GUIA DE LES ARTS I DELS ARTISTES

Pintors

BAIXERAS, DIONÍS CASP, 46.
BENET, RAFAEL MUNTANER, 1, 2.ª, 1.ª
BIOSCA, JOAQUIM DIPUTACIÓ, 310.
CAPMANY, RAMON ESCUDELLERS, 8, TALLER.
CARLES, D. CASP, 56.
COLOM, JOAN CLARÍS, 99.
ESPINAL, M. A. PROVENÇA, 362.
JUNYENT, OLAGUER Bonavista, 22.
MASVILA, F. Pg. S. JOAN, 133. ESTUDI
MESTRES, FÉLIX DIPUTACIÓ, 289, 1.ª
RAURICH, NICOLAU BARCELONA, 24 (SARRIÀ)

Dibuixants-pintors

CARDUNETS, ALEXANDRE DIPUTACIÓ, 235, 2.ª, 1.ª

Escultors

CLARASÓ, ENRIC GRANADOS, TORRA SANT FRANCESC (SARRIÀ).
LLIMONA, JOSEP DIAGONAL, 410.
OTERO, JAUME ARAGÓ, 329.
VILADOMAT I MASSANES, JOSEP SARDANYOLA.

Decoració

LENA, S. A. PL. ANTONI LOPEZ, 15, 3.ª, 2.ª

Decoradors

BADRINAS, A. NEPTÚ, 2 (GRÀCIA).
BUSQUETS, JOAN PASSEIG DE GRÀCIA, 36.
LLONGUERAS, JAUME RDA. S. PERE, 36, 3.ª, 1.ª
MARCO, SANTIAGO ARAGÓ, 280.
PALAU, JOSEP MALLORCA, 313.
PARCERISAS I C. E. GRANADOS, 90.
RIGOL, RAMON DIAGONAL, 389.

Projectistes de jardins

LLIMONA I BENET, RAFAEL CASA BALIARDA-HORTA
RIGOL ARTUR PL. TETUÁN, 18, TENDA.

[Acadèmies de dibuix i pintura

BAIXAS Pl, 1, 1.ª

Llibreries d'art

EDITORIAL POLIGLOTA PETRITXOL, 8.

Editors de llibres d'art

EDITORIAL MONTAÑO-
LA, S. A. PL. CATALUNYA, 9.

Reportatges d'art

SERRA, FRANCESC SALMERON, 156, 2.ª

Efectes de dibuix i pintura

GUARDIOLA, I. VALÈNCIA, 199.
HORTA, MIQUEL AVINYÓ, 7
TEXIDOR, MODEST RBLA. CATALUNYA, 89.
TEXIDOR, VÍDUA E. RONDA SANT PERE, 16.

Antiquaris

COSTACARVAJAL CALL, 28, PRAL.
ESCLASANS, MARIA PIETAT, 10 DAR.ª CATED.
GALERIA MONTLLOR FRENERIA, 5. »
QUER FARRÉS, FR.º PALLA, 27.
VALENCIANO, J. CORRIBIA, 2.

Catifes (Manufactura)

AYMAT, TOMÀS RIUS I TAULET, 21 (SANT CUGAT DEL VALLÈS).

Ceràmica d'art

GUARDIOLA, JOSEP MOZART, 6, 1.ª, 2.ª

Construcció i decoració

BASTÚS, QUERALTÓ I C.ª. STA. ELENA, 4 i 6.

Constructors d'obres

OLIVA MALLOL RDA. S. PERE, 48, 2.ª, 2.ª

Ebenistes

ORRI, FREDERIC ARIBAU, 226.
VAYREDA, RAIMOND... BORRELL I DIPUTACIÓ, 111

Escultura religiosa

CAMPS ARNAU, J. M.ª. MONTSENY, 77 (GRÀCIA).

Fusteries artístiques

CASAS, VÍDUA DE F. DIPUTACIÓ, 119-121.

Galeríes d'exposicions

ARENAS CORTS, 670.

Làmpares

BIOSCA I BOTEY RBLA. CATALUNYA, 129.

Metalls d'art

BIOSCA I BOTEY RBLA. CATALUNYA, 129.
CORBERÓ, PERE ARIBAU, 103.

Miralls

TERRÉS CAMALÓ, E. EXPOSICIÓ: L'AURIA, 9
TERRÉS CAMALÓ, J. M., S. C. Tallers: VALÈNCIA, 483

Mobles moderns

BADRINAS, A. NEPTÚ, 2 (GRÀCIA).

Papers pintats

GUASCH, FILL DE JOSEP. RAURICH, 8.
SÀLVIA, FILLES DE SALV... PORTAL DE L'ÀNGEL, 4

Parquets (fàbriques)

CASAS, VÍDUA DE F. DIPUTACIÓ, 119-121.

Pedra artificial

MINGUELL, JOAN PARÍS, 209.

Pintors decoradors

CASALS PEYPOCH, J.... ROGER DE FLOR, 164.
COROMINAS, MANUEL... ASTÚRIES, 14 (GRÀCIA).

Reproduccions artístiques

BECHINI, GABRIEL..... ROGER DE FLOR, 162.
PRIU, TOMÀS CONSELL DE CENT, 368.
RENART, J. DIPUTACIÓ, 271.

Tapisseries

BLANCO BAÑERES, H... CALL, 21.

Tapissers

BUSQUETS, JOAN PASSEIG DE GRÀCIA, 36.
GILABERT, JOSEP PASSEIG DE GRÀCIA, 114
LLOSA, PERFECTE..... BALMES, 128, TENDA.

Tapissos (Manufactura)

AYMAT, TOMÀS RIUS I TAULET, 21 (SANT CUGAT DEL VALLÈS).

Vidres d'art

GRANELL I C.ª..... ENRIC GRANADOS, 46.
TERRÉS CAMALÓ, E. EXPOSICIÓ: L'AURIA, 9
TERRÉS CAMALÓ, J. M., S. C. Tallers: VALÈNCIA, 483

R. SVNYER
JOIER
TEL. 813 - S.P. GRANVIA, 660
BARCELONA
CASA FUNDADA L'ANY 1835

QUADERNS DE DIVULGACIÓ ARTÍSTICA DE LA GASETA DE LES ARTS
Director: JOAQUIM FOLCH I TORRES

EL TRESOR ARTÍSTIC DE CATALUNYA
HA SORTIT EL PRIMER QUADERN DEDICAT A
EL RETAULE DELS REVENEDORS
HA SORTIT EL SEGON QUADERN
ELS ANTICS VIDRES CATALANS ESMALTATS
Formaran aquests quaderns, en sèries, un veritable catàleg artístic monumental de Catalunya
Subscripcions a la col·lecció "GASETA DE LES ARTS"
EDITORIAL POLIGLOTA, - PETRITXOL, 8

TALLER DE TAPISSERIA I DECORACIÓ
JOSEP GILABERT
ANTIGA CASA ROSELLÓ

Es tallen fundes i confeccionen tota mena de cortinatges. • Especialitat en sillons de gran confort.
Passeig de Gràcia, 114 • Telèfon 2634 G.
BARCELONA

GALERIES LAVETANES
Corts Catalanes, 613 Tel. A. 4902

EXPOSICIONS D'ART
TAPISSOS
LÀMPARES
DECORACIÓ
CONSTRUCCIÓ DE MOBLES D'ESTIL

RENART

Reproduccions
Enquadraments
d'art

Diputació, 271
Barcelona

Reproduccions artístiques
en marbre, pedra, etc.
Fundició de bronzes a la cera perduda
Gabriel Bechini
TELÈFON S. P. 120
Roger de Flor, 162, i Consell de Cent, 430
Barcelona

TALLER D'EBENISTERIA
DE
Frederic Orri

Construcció de mobles de totes classes

• ARIBAU, 226 •
Telèfon 2091 G. Barcelona

¡GRAN ÈXIT!

RESUM
DE LA
HISTORIA GENERAL DE L'ART
per en
JOAQUIM FOLCH I TORRES
Director dels Museus d'Art i Arqueologia de Barcelona,
Ex-professor d'Història de l'Art a l'Escola Superior de Belles Arts

SUBSCRIPCIÓ:
a 1'50 pessetes quadern :: Dos quaderns mensuals
EDITORIAL DAVID - Corts, 460 - BARCELONA

Areñas
FOTOGRAFIA i EXPOSICIONS
Procediments pigmentaris
Gomes
Tintes
Carbons
Esmalts
Venda d'obres i objectes d'art
Antiguitats
Decoració
Mobles
Corts, 670 (junt al Ritz)

Art • Marcs
Presents

Sala Parés
Petrítxol, 5 Telèf. 3523 A.

RIGALT, BULBENA i C.
VIDRIERIA D'ART I INSTAL·LACIONS

CASANOVA, 32 (entre Corts i Sepúlveda)
TELÈF. 5343-A. BARCELONA

G. Homar

Mobles
Làmpares
Decoració
Antiguitats

Canuda, 4 BARCELONA

SILLÓ DE REPÓS
Patent n.º 93559

POT GRADUAR-SE A QUATRE POSICIONS DIFERENTS i AVENTATJA EN CONFORT I EN ECONOMIA AL SILLÓ ADJUSTABLE DE FABRICACIÓ ANGLES

Model A. Model B.
Tapissat amb molles Amb coixins de miraguano

A. Badrinas
Neptú, 2 (G.) BARCELONA

Fusteria
Enric Tarragó

TALLER DE CONSTRUCCIONS:
Consell de Cent, 283. Telèf. 3504 A.

FÀBRICA D'ELABORAR FUSTA:
Roger de Flor, 132. Telèf. 327 S. P.

H. Blanco Bañeres
Call, 21 (Pl. S. Jaume). • Telèf. 190 A.

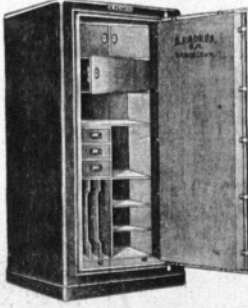
ALFOMBRES
TAPISSERIES
CORTINATGES
LLENCERIA

TAPISSOS PERSES I D'ESMIRNA
NUSATS A MÀ

A. PADRÓS, S. A.
Premiada a l'Exposició d'Arts Decoratives de París de 1925

ARQUES INVULNERABLES PER A CAUDALS
AMB PANY DE SECRET SENSE CLAU
PREMSES PER A COPIAR CARTES
PANY DE SEGURETAT PER A PORTES DE PIS
BASEULES DE ROMANA SENSE PESOS
CAMBRES CUIRASSADES AMB COMPARTIMENTS (PER A BANCOS I BANQUERS)
A PROVA DE FOC, EXPLOSIUS I LLADRES

Fem tramesa de pressupostos si s'ens demanen
TALLERS: VALENCIA, 501-503 • CASTILLEJOS, 247-249
DESPTX: RONDA SANT PERE, 21 • BARCELONA

BRONZES D'ART
FERRETERIA I METALLS PER A OBRES
LÀMPARES
INSTAL·LACIONS AIGUA I GAS

BIOSCA & BOTEY, S. L.

VENDES: Rambla Catalunya, 129 Telèfon 1228 G.
TALLERS: Roger de Flor, 189 Telèfon 1005 G.